

Miljødirektoratet
Att: Gunnhild Preus-Olsen/Hannah Hildonen

DERES REF: 2022/12201 | VÅR REF:
DOKUMENTKODE:
TILGJENGELIGHET: ÅPEN

Oslo, 17. februar 2023

NYE NORMVERDIER OG TILSTANDSKLASSE FOR FORURENSET GRUNN

Høringsuttalelse

Vi viser til Miljødirektoratets høring av forslag til nye normverdier og tilstandsklasser på forurenset grunn, publisert på direktoratets webside 28.11.2022. Multiconsults høringsuttalelse er gitt i det følgende.

Innledning

Vi har ventet lenge på denne høringen, som vi har studert med stor interesse. Forslaget til nye normverdier og tilstandsklasser er jevnt over godt begrunnet, og vi synes mye er bra i det nye forslaget. Vi har imidlertid noen kommentarer til forslaget, og har valgt å gruppere disse i vesentlige kommentarer og øvrige kommentarer.

Vesentlige kommentarer

Overgangsfasen

Miljødirektoratet må gi klare retningslinjer overfor alle aktører, ikke minst kommunene, for hvordan en skal forholde seg til nye normverdier og tilstandsklasser når disse foreligger. Bla. må det tydeliggjøres at endringene ikke skal ha tilbakevirkende kraft på pågående eller gjennomførte terrenginngrep, og heller ikke på godkjente tiltaksplaner hvor terrenginngrepet ikke er igangsatt (jf. forurensningsforskriftens § 2-9 vedr. hvor lenge kommunens godkjenning er gyldig).

Eksempel på problemstillinger som må hensyntas:

- Inntil nye normverdier og tilstandsklasser formelt foreligger, må nødvendigvis alle tiltaksplaner utarbeides med grunnlag i nåværende normverdier/tilstandsklasser. Her kan det være mange varianter av overganger vedr. tidspunkt for nye normverdier/tilstandsklasser i forhold til når en tiltaksplan er sendt kommunen, tiltaksplanen er godkjent av kommunen og terrenginngrepet er påstartet iht. godkjent tiltaksplan.
 - Vil aktørene gjøres kjent med tidspunkt for når nye normverdier/tilstandsklasser vil foreligge i god tid før de faktisk foreligger?
 - Risikerer vi at kommunene avventer å godkjenne tiltaksplaner i påvente av disse nye verdiene?
 - Vil kommunen godkjenne en sluttrapport for arbeider utført iht. tiltaksplan godkjent før nye tilstandsklasser, når terrenginngrepet og/eller sluttrapporten foreligger etter at nye verdier foreligger?

Høringsuttalelse

- Et byggeprosjekt kan også være igangsatt uten tiltaksplan fordi undersøkelser ikke har påvist overskridelser av gamle normverdier, mens nye normverdier innebærer forurenset grunn (ikke minst pga. foreslått THC normverdi)
- Miljøgeologiske feltundersøkelser er avsluttet på det tidspunkt nye normverdier/tilstandsklasser foreligger, og kjemiske analyser har ikke inkludert THC ev. kun THC (Cxx-C35)
- Er det en forventning om at klassifisering av gravemasser som rene vs. forurensede skal følge nye normverdier fom. den dato tabell 1 i forurensningsforskriftens kap. 2 er revidert med nye normverdier, uten en overgangsperiode for tilpasning?

Vedlegg 1 – ny normverdi nye tilstandsklasser for THC (C10-C40)

I tabell 3 er foreslått ny normverdi for THC (C10-C40) lik 100 mg/kg. Vi regner med at det er en ren skrivefeil, og at forslaget er 200 mg/kg.

Vi er ellers enig i at det er nyttig for alle i bransjen at det foreslås normverdier/tilstandsklasser for THC, og skjønner begrunnelsen for at verdiene fastsettes forvaltningsbasert. Men vi mener det ikke gir mening at THC-verdiene forvaltningsmessig er satt lik summen av de ulike alifat-fraksjonene (for øvre grense TK3-5 er de lavere enn summen av alifater C10-C35). THC-kriteriene skal ta høyde for at oljeforurensning vil inneholde noe mer enn alifater. Nå kan jo et tenkt tilfelle hvor det kun finnes alifatforurensning lede til et akseptabelt alifatinnhold, men overskridelse av THC-grensene. Vi har erfart at forholdet mellom alifat- og THC-konsentrasjonene ofte kan være opp mot 1:8 eller mer.

Vi mener derfor at grenseverdiene for THC (C10-C40) må heves. Vi deltar gjerne i en diskusjon om hvilket nivå disse bør ligge på, og kan oversende dokumentasjon på vår erfaring med alifat/THC-forholdet i gjennomførte undersøkelser.

Av erfaring vet vi videre at enkelte ganger kan alifatanalyser underestimere en eldre oljeforurensning, mens en analyse av THC i enkelte tilfeller overestimere en forurensning, noe som kan medføre økte kostnader i et prosjekt. Det er derfor viktig at det gjøres en vurdering av når det er hensiktsmessig å analysere for alifat og/eller THC.

Det må også klargjøres hvordan det kan dokumenteres at THC over TK3 kan aksepteres ved en risikovurdering.

Vedlegg 1 – Øvre grense for tilstandsklasse 5

I veilederen fra 2009 ble det utarbeidet fem tilstandsklasser for forurenset grunn, der øvre grense av TK5 ble styrt av nivå som ble ansett som farlig avfall. Farlig avfall bestemmes ut fra kriterier i kapittel 11 i Avfallsforskriften, og ikke en fast konsentrasjon for hvert stoff. Høringsforslaget angir derfor (med noen unntak) en øvre grense for TK5 til fem x TK4, uten at det er nærmere begrunnet hvorfor denne grensen er satt. Dette vil i praksis si at det er seks tilstandsklasser for forurenset grunn, TK1 – 5 og >5. Vi skjønner ikke hvorfor tilstandsklasse 5 skal ha en øvre grense, og heller ikke hvorfor grensen forvaltningsbasert for de fleste stoffer er satt til fem x tilstandsklasse 4. Slik vi leser forslaget åpnes det for at en fremdeles kan gjøre risikovurderinger av det som er over TK5, men hvor mange kommuner kommer til å ha ressursene til å gjøre "veilederuavhengige" vurderinger? Vårt forslag vil derfor være at TK5 ikke har en øvre grense, men tilsvarer >TK4.

Videre mener vi at dersom TK5 skal ha en øvre grense, bør det innføres en ny tilstandsklasse 6. Videre må Miljødirektoratet gi klarere føringer for hvordan øvre grense TK5 skal tolkes/brukes, eksempelvis ved en lokal forekomst xxx meter under terreng/graveplanum. Holder det med en helse- og spredningsbasert risikovurdering eller er det også nødvendig å lage et totalt miljøregnskap m.m.?

Vedlegg 1 – klassifisering ved konsentrasjon lik øvre grense for en tilstandsklasse

Tabell 4 i vedlegg 1 inneholder foreslått øvre grense for de ulike tilstandsklassene. Vi mener at en konsentrasjon lik øvre grense for en tilstandsklasse kan klassifiseres i den tilstandsklassen. Som et eksempel: arsenkonsentrasjon lik 20 mg/kg klassifiseres som TK2. Dette er parallelt med dagens vurdering av normverdier; normverdiene må være overskredet for at massene skal regnes som forurenset. Det må fremgå tydelig at dette er korrekt måte å klassifisere et slikt grensetilfelle på.

Vi mener videre at klassifisering av tilstandsklasse kan gjennomføres etter en avrunding av konsentrasjonen rapportert av laboratoriet til nærmeste desimal gitt i forslaget til normverdier/tilstandsklasser, der grenseverdien er 10 mg/kg eller høyere. En slik avrunding vil da ligge godt innenfor laboratoriets rapporterte måleusikkerhet. Samme eksempel: arsenkonsentrasjon lik 20,49 mg/kg kan klassifiseres som TK2 da øvre grense TK2 på 20 mg/kg ikke overskrides.

Vedlegg 1 – konsekvenser av endringsforslaget

Det er gitt en grundig vurdering av konsekvenser av endringsforslaget i kap. 4, og vi er ikke i tvil om at forslaget vil ha mange positive virkninger. Vi er imidlertid meget overrasket over at vurderinger av negative konsekvenser i form av kostnader i kap. 4.4 kun tar for seg kostnader i kroner og ikke miljøregnskapet for øvrig eller sirkulær økonomi og bærekraft. De fleste byggherrer er i dag opptatt av dette i byggeprosjektet, og vi mener at forslaget bl.a. vil medføre økning i klimagassutslipp.

Øvrige kommentarerVedlegg 1 – ny normverdi for PFOS

Vi viser til høringsuttalelsen fra Multiconsult i 2020. Vi synliggjorde der flere utfordringer med ny normverdi, og vi håper Miljødirektoratet følger opp våre forslag til å håndtere utfordringene.

Vedlegg 1 – ny normverdi for bly

I kap. 5.2 i vedlegg er det opplyst at ny normverdi for bly ligger godt over bakgrunnsverdien, uten at dette synes å være diskutert noe nærmere. Vi forutsetter at definisjonen på forurenset grunn i forhold til bakgrunnsnivå i forurensningsforskriftens kap. 2 vil være gjeldende også for bly.

Vedlegg 3 – nye normverdier og tilstandsklasser

Vi savner regneeksempel på hvordan nye verdier er fremkommet for et par stoffer, f.eks. bly og PAH.

Vedlegg 3 – tabell 23

Tabell 23 viser oversikt over foreslåtte nye normverdier og tilstandsklasser. For benzo(a)pyren er det ikke samsvar mellom det som er oppgitt og det som er anbefalt i tabell 5.14.

Med vennlig hilsen

Multiconsult

Siri Greiff
Faglig leder miljøgeologi

(sign)

Anders Gaustad
Miljøgeologi Fredrikstad

(sign)

Gunnar Brønstad
Miljøgeologi Oslo

(sign)

Astri Sjøiland
Miljøgeologi Stavanger

(sign)

Solveig Lone
Miljøgeologi Bergen

(sign)

Iselin Johnsen
Miljøgeologi Tromsø